ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 400 К на годину, 200 К на пола године, а 100 К на четврт године; за Америку 5 долара на годину. Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон бр. 110. :: Рукописи се не враћају ::

Издавалац „Застава“ д. друштво.

Број 125. Нови Сад, у недељу 5. јуна 1921. Година LII.

Наша пропаганда.

О нашој пропаганди ништа се не би могло ни писати, јер она не постоји и кад хоћемо да говоримо о њој, ми то хоћемо да чинимо због тога, што она непостоји. У свима земљама које нас не мирише, може човек да чита свакојака чуда и покоре, а у најмању руку, само неповољне вести о нама. Но то није тако чудновато и неразумљиво. Али је чудновато и неразумљиво, кад је реч о савезничким или бившим савезничким земљама. Има земаља, које сигурно не би доносиле рђаве вести, него и добре кад би их било, кад би дошле до њих. Док „браћа“ Грци не пострадаше, њихова солунска балканска агенција доносила је вреднije и сигурније вести него ли ма која наша. Ових дана је мађарски министар Банфи проговорио неколико ласкавих речи по Француску и сви скоро француски листови су донели тачан превод. А пошто је он умео да веже „мађарску хиљадугодишњу цивилизацију“ и „најстарији парламенат у Европи“ и „окрњену отаџбину“ то се разуме да је и то ушло у превод. Неки су му листови донели чак и слику! Кад су неки Срби ђаци били умешани у неко бољшевичко друштво онда је стојали „Срби“ а кад је реч о некој прослави и вези Срба са Французима, онда су то „Југословени“. Има их који су државни мал не рекох људи, питомци па Бога ми муте, да некажемо више. Кад су они исти ђаци токорсе бољшевици били пуштени, једва сте могли да запазите по новинама. Слично је било и са Аустријом, док смо пре били у завади трењу. Кад је дошао нов бугарски посланик у Париз, донешена му је слика, животопис и „мишљење“ у многим листовима. А речи није било тако рећи, како је и кад Деперej постао наш војвода. Ту већ нема сумње, да је то за инат, већ само зато што немамо никаквих веза са Француском, или ако их имамо, нису добре. Пре извесног времена била је у Географској сали конференција о Албанији, коју је отворио један сенатор француски. У младости је био дипломата и ишао ради разграничења око Плава и Гусиња. Просто се видело да човек ништа не зна о Албанији и да баш нема ни тако високо мишљење о њима, видело се по томе што је више пута споменуо како се Албанци: „играју главама као ми билијарским куглама“. Кад је напао Грке, сви су надали дреку у сали; кад је напао краља Николу један Црногорац је узвикнуо: „То смо ми што смо га уздигли а не Ви Господине“. И тако се г. сенатор збунио. О нама Србима није рекао ништа сем то, да иако смо ми њихови верни савезници, опет није право да узмемо албанске покрајине, што они зову Стара Србија. На тој конференцији рекоше, да су позвали српске новинаре, а они одговорили да неће; ово свакако није истина било. Па ипак зато промакне по која вест, како смо ми упали у Албанију, а никада да они упадају. Талијанске статистике и теорије можете свугде да видите, а наше нигде. У енглеском парламенту један посланик је чак и то питао, што ми спремамо „мере против Бугарске“ а не нађе се ни један да пита, кад нека бугарска чета упадне код нас. Кривица је наша што Енглези имају бугарофиле а не и србофиле. Све ове ситне или крупне вести већином неповољне по нас, можда нису једна хотимична кампања против нас; можда је то са наше неумешности само. Ми свугде у посланствима имамо врло интелигентних и бистрих људи, те је за чудо да немамо и пропаганду. А ако та посланства немају довољно особља, онда треба додати новог; о томе не би требало ни речи трошити. Све новинаре увео је код Бријана „чиновник за пропаганду“, којих у француској има и у унутрашњости земље, а којих има специјално додатих посланствима. Међутим за прво време, а пошто је то врло нужно, зар не би могли наши листови у синдикату да издржавају у пет-шест центара светских неке стâре и искусне новинаре; сваки би лист плаћао према својој снази један део, а ми би онда могли имати врло лепу пропаганду код странаца о нама, а знали би и много боље шта се по свету догађа.

Л. Б.

Шта очекујемо од Продуктне Берзе?

У потпуној тишини већ је споведена организација тако важне установе као што је Продуктна Берза у животу трговине, нарочито у односима њеним према иноземној светској трговини. Наша јавност симпатично поздравља ову нову установу у нашем граду, будући је свесна свих благотворних утецаја, које са собом повлаче радом и животом својим такве установе на пољу правилнога нормирања тока и што бољега олакшања склапања трговачких послова.

На берзама се тргује правом робом, валутама, меницама и вредносним папирима, а утврђују се погодбе и о пословима превозним, отпремничким и осигуравачким. Именом берза не означује се само скуп лица која склапају трговачке послове, него и место где се састају лица ради склапања трговачких послова на основу стално утврђених трговачких правила и обичаја, т. зв. исанса (usance).

У нашем граду сад се оснива само Продуктна Берза. Потребе нашега самосталнога државнога живота императивно су тражиле и на пољу трговине, нарочито оне, којој су предмет пољопривредни производи, да се створи центар у којем ће се по могућности концентрисати сва тражња и понуда, какав је центар, до нашега овога народног и државног уједињења, била будимпештанска берза за ове крајеве, на пољу пољопривредних, у првоме реду житарских трговачких артиклова. Јер таковим систематским концентрисањем тражње и понуде, стварају се и изједначују се цене за поједине артиклове, подмирују се потребе, постају велика тржишта, која и продуценту а и трговцу у сваком часу дају јасну слику о струјама и тенденцијама доспетих цена, о евентуалној флуктуацији или реакцији њиховој.

Не само жито и прерађевине његове, него и сви остали пољопривредни производи, било као сировине, полупрерађевине или прерађевине, и до сада су били предмет најживљега промета најживљега промета у светској трговини. Бачка и банатска пшеница, кукуруз и тд., сремско и вршачко вино и тд., новосадски повртарски артиклови и тд., добро су познати артиклови и на великим светским тржиштима. За све те и још многе друге артиклове била је жива потреба отварање и обезбеђење берзанске трговине, и нигде јој у овим крајевима не беше природнијега места од Новога Сада, који својим сретним географским положајем, као трговачки центар једне богате области, има све услове да постане прави светски трговачки град.

Поред куповања и продавања берзанских вредности, у свакодневном берзанском животу највидније и најјаче се натичу спекулативни послови разнога рода. Површни и довољно неупућени оцењивачи берзанскога рада, често пута, вољни су да промет трговине и међународну измену вредности, која се врши на берзама, нападну баш с те стране, што берзански рад код многих слабих људи распирује страст за игру на берзи из доколице, што код многих побуђује тежњу да се на лукав начин докопају туђега новца и имања. Нападајући ту слабу страну берзанскога рада, за коју је кривица више у слабости људској него ли у самој установи, ти људи губе из вида оне многоструке и по привредни живот једнога целога народа а и целога човечанства тако благотворне утицаје, које берза својим радом у тако великом обиљу врши. Јер куповина или продаја сама по себи не даје још никакве користи. До користи се долази тек онда, кад се куповина и продаја као два трговачка пословања

ПОДЛИСТАК.

ГОВОР

проте Мирка Балубџића проф. катихете

на парастосу оснивачима, добротворима и глумцима Срп. Нар. Позоришта новосадског приликом прославе 60-годишњице 2. јуна 1921.

„Гробља су била и биће светиња за људе
Што право о свом животу и о смрти суде.
Из мила гробља устају народу године
Што га у часу за славу предака опчине.
Што више славних костију по гробови лежи
Све даље од потомства им паучина бежи.
И над њих долази љубав од телесне већа,
А света је љубав што се и костију сећа“.
„Св. Сава“, од Срб Милутина.

Та „света љубав“ скупила нас је данас браћо и сестре у овај Божји храм да се молитвом Оцу Небесном сетимо оних предака и умрлих савременика наших, који су плодове руку својих одвајали и од уста својих откидали дарове, да њима подмире једну од потреба живота свога народа. Скупила нас је браћо и сестре „љубав од телесне већа“ да се помолимо за душе оних славних синова рода нашег, који су плодовима ума и дара свога, а у напорном и пожртвовном раду богатили ум, оплемењивали срце и јачали вољу народу своме.

Тешко би било чиме накнадити плодове напорнога труда оних у народу, који су на се узели задатак, да као живу слику унесу у народ „прекрасне веншчи многе“ — како је то некад говорио Јоаким Вујић — „да њима сердце пита и благоразумије!“ Узели су на себе задатак, да собом пред народ свој изнесу слике „чедиога чувствовања“, да народу своме прикажу „позоришче што слави добродетељ“ ил' образ торжествени — слику сјаіну — из лона сербске славе“. Уносили су они у тај посао народни све одушевљење Омладинскога доба, сву велику веру у остварење снова о славној, лепој и великој будућности народа свога и скоро увек су жртвовали сами себе у служби националне културе и просвете.

И над дверима нашег Народног Позоришта као и над сваком другом установом, која нам је остала од предака наших, налазимо ма и невидљивим словима урезану реч Христову: „Други се труђаху, а ви улазите у њихов труд и у њихово добро“. И зато смо се браћо и сестре и скупили да се уз молитве наше са благодарношћу сетимо њихових подвига и жртава, благосиљајући руке које су се за нас мучиле, славећи имена оних који нас и данас уче и поправљају и с љубављу спомињући живот њихов пун тренутке славе, али и горких разочарања и тешких часова.

Натпис онај браћо и сестре даје нам уједно и подстрек да се паметно и на добро своје користимо тековином коју нам претци оставише. Оно око чега се знојило поштено чело отаца наших, оно које је њима давало снаге да истрају на своме трновитом путу, оно чиме су они хтели да своме потомству осигурају људскији живот, то не сме ни један нараштај оскврнити неразумном употребом. Не сме од тога правити оруђе да њиме упропасти себе, своје и све оне које за њима долазе.

А овде над кољивом којим чинимо спомен покојницима који су кроз више од пола века било на који начин били заслужни за наше срп. нар. позориште, а кроз то и цео народ наш, помолимо се Богу, да им даде вјечнују памјат, а од нас слава им и хвала.

ГОВОР

г. Милана А. Јовановића професора, на гробу Косте Трифковића приликом прославе 60-годишњице.

Дођосмо освеженом, цвећем окићеном гробу твоме, као што си ти освежио и окитио српску позорницу, духовитим класичним производима великога ума твога.

Твоја лака, ведра шала разгаљивала је ону чаму, у коју нас бацаху злехуде прилике немилог режима туђиначког.

Твој „Француско-пруски рат“, твоје „Честитам“, твој „Школски надзорник“, твоја „Избирачица“, твоје „Љубавно писмо“, твоја „Младост Доситеја Обрадовића“, твоје „Тера опозицију“, твоје „На бадњи дан“, твоје „Пола вина пола воде“ и остали твоји књижевни радови — тај ловор венац, који ће вазда китити главу твоју у Пантеону великих синова нашега народа — не само да су надичили нашу позорницу, дични уметниче наш, него су нам накитили и украсили и књижевност нашу, даровити књижевниче наш.

Богати стваралачки дух твој латио се друштвене средине, па мелемом, који не боли, а лечи, лечиош мане; исправљаш, упућујеш и бориш се за оно што је потребно, савремено и што треба да буде.

Твоја карактерска шаљива игра „Школски надзорник“ износи у орељефу контраст сеоског учитеља из пренатошевићева времена према неправди, која потиче из злехудог стања ондашње српске школе. Контраст пада тим већма у очи, што је околина комичног јунака сасвим обична, проста, скоро идилична. Здрав хумор провејава цели овај једночинац. Комична фигура мутавца диже смешност. А топлином натопљена шала пуни све једнако задовољством слушаоца и гледаоца у чему се расплини и изгуби понека опорина дикције. Свршује се удајом као што то обично код добре шаљиве игре и бива.

доведу једно с другим у свезу, по времену прво пословање као посао спекулативнога, а пословање по времену за тим као посао релационога карактера према ономе првоме. У осталом распиривање страсти за игром на берзи из доколице а не из живе потребе сузбијају се и самим прописима закона, а још више прописима берзанских правила, која и устројством берзанског судишта јако штите чистоту и исправност берзанских послова.

Не може свако играти на берзи. За рад на берзи, осим других услова, тражи се да дотични буде снажне воље и брзе одлуке, а уз то потпуно миран и хладан, без страсти. Осим тога мора у појединостима познавати и технику берзанских послова.

Убеђени о великоме значају берзе, који она има у трговини с обзиром на њене релације не само на ову земљу, него и на иностранство, ми очекујемо и од наше нове Продуктне Берзе чист и светао рад на процват трговине, на бољитак и општи напредак целе отаџбине. Д.

Прослава 60. годишњице Срп. Нар. Позоришта.

Достојанствено и тихо је прославио Нови Сад 60. годишњицу новосадског Срп. Нар. Позоришта, које је мајка свих позоришта у нашој држави. На леп и достојан начин се одала почаст помену свих оних трудбеника, који су са великим жртвама створили и у најтежим критичним временима одржали позориште у Новом Саду.

Пре подне, 2. јуна у Саборној Цркви одржао се помен умрлих чланова „Друштва за Срп. Нар. Позориште“ и Срп. Нар. Позоришне Дружине. Највише заслуга има од њих Јован Ђорђевић, некада професор новосадске гимназије, који је отац нашег Позоришта. Помену су присуствовали: командант I. Армије генерал г. Милан Васић са својом пратњом; г. Марко Цар као заступник Министра Просвете; г. Јулије Бенешић, интендант загребачког позоришта; г. Милан Предић, директор драме у Београду; г. Павел Голја, директор драме у Љубљани; г. Ђуро Прејац управник позоришта у Осеку; г. Пера Добриновић, наш омиљени глумац, са гостима београдског позоришта; председник „Друштва за Срп. Нар. Позориште“ др. Ђура Трифковић; Управни Одбор „Друштва“; Новосадска позоришна дружина; представници културних друштава; ђаци новосадских средњих школа са својим наставницима; заступнице Кола Српских Сестара из Београда, а били су заступљени и одлични гости са стране и из Новог Сада. У цркви је говорио професор-катихета, протопрезвитер г. Мирко Балубџић. После помена се отишло на Успенско Гробље, на гроб нашег одличног комедиографа Косте Трифковића, о чијим великим заслугама је лепо говорио професор г. Милан А. Јовановић. Ту су посећени гробови одличне глумице Тинке Лукићке и глумаца А. Стефановића и Ј. Душановића.

Одатле се отишло на Алмашко Гробље, где је на гробу Антонија Хаџића говорио г. др. Ђура Трифковић, на гробу глумца Лазе Телечког г. Петар Крстоношић, а на гробу Димитрија Ружића и његове супруге говорио је професор г. Светислав Баница. Посећен је и гроб глумца Милана Матејића.

У 1 сат даван је одличним гостима ручак у хотелу „Слободи“. Новосађани су били заступљени у лепом броју; поред гостију видели смо ту грађане из свих наших друштвених кругова, који гаје симпатије према нашој позоришној уметности. Прву здравицу подигао је Њ. В. Краљу Петру I. и Њ. В. Регенту Александру г. др. Ђура Трифковић као домаћин, који је затим поздравио и све одличне госте. За време ручка говорили су: г. генерал Милан Васић о важности и значају добре војске, коју грађани треба да воле и помажу; г. Марко Цар, заступник Министарства Просвете, о културном значају новосадског Срп. Нар. Позоришта, изразивши уједно и поздрав наше Краљевске Владе приликом ове прославе; наглашује важности заједничког рада свих наших позоришта на подизању културе; г. Павел Голја испоручује срдачне поздраве Словенаца; г. Љубомир Лотић наздравља позоришним Одборима и позоришној публици, који су позориште на својим плећима носили; и најзад говори г. Петар Крстоношић о значају националног репертоара.

Са банкета послани су поздравни телеграми Њ. В. Краљу Петру I., Њ. В. Регенту Александру и Министру Просвете г. Светозару Прибићевићу.

На банкету је владало лепо расположење, а отпеване су све три народне химне, што је на присутне госте из Хрватске и Словеначке пријатно утицало.

Износећи у кратким цртама ток прославе првога дана, нарочито бележимо заслуге Одбора Госпођа, који је уложио необично велик труд и пожртвовање бринући се за станове гостима, за украшивање гробова, позоришне зграде и сале, где је одржан заједнички ручак.

Увече је била у позоришту прва представа. Играла је београдска трупа „Кир Јању“; представа је пружила публици првокласно уживање, јер су београдски глумци „Кир Јању“ сјајно одиграли. Г. Добриновић (Кир Јања) је сјајно одиграо своју улогу, а савршена је била и укупна игра. Са највећом похвалом истичемо гђу Арсеновићку и гђицу Бошњаковићеву, г. г. Саву Тодоровића, Гошића и М. Ристића.

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији лист у Војводини.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Промена режима у Мађарској.

Према једном извештају париског „Тана“ и лондонског „Дејли Хералда“, савезнички опуномоћеници у Пешти предали су мађарској влади ноту, у којој траже да се из корена промени политички режим у Мађарској, да Бетленова влада одмах одступи, а да се под контролом међународне жандармерије обаве нови избори, који ће онда спровести измену устава. У тој ноти се тражи помиловање за политичке преступе прошлог режима и друге измене у погледу владања.

Са других страна се јавља да у Паризу ништа не знају о тој ноти, а и Мађарска брзојавна агенција је опуномоћена да саопшти како ово саопштење „Дејли Хералда“ не одговара истини.

Страх од бољшевика?

Влада у Букурешту је, наводно, из доброг извора и поуздано обавештена да су бољшевици концентрисали своје трупе на руско-румунској граници. Због тога влада у Букурешту велики страх од бољшевика, управо од Руса. Међутим, ко зна, не мисле ли Руси само на то да поврате Бесарабију од Румуније?

Повлачење круна у Далмацији.

На министарској седници расправљано је питање о повлачењу круна на оном земљишту Далмације, које су Италијани испразнили. Према извештају, износ крунских новчаница је много мањи него што се мислило, те ће размена за динарске новчанице бити много повољнија. Остављено је да то питање раши министар финансија.

Лојд Џорџ велепоседницима.

Из Лондона јављају да је Лојд Џорџ предао рударским велепоседницима ултиматум, у ком је тражио од њих да се што пре и коначно споразуму са радницима. Ако то не учине, Лојд Џорџ ће поднети парламенту законски предлог, којим ће се односи између рударских поседника и радника сасвим другачије регулисати. Лојд Џорџ је учинио тај енергични корак, да би спасао раднике од беде услед беспослице, а да би своју земљу извео из велике кризе, у којој се због рударског штрајка налази.

Чиновнички додатци.

Издата је нова владина уредба за Србију и Црну Гору, према којој се чиновнички додатци на скупоћу овако одређују: 50 на сто добивају они који имају факултетску спему и 20 година службе; 45% они који имају плату испод 3500 динара а 20 година службе; 30% чиновници са факултетском спреман и 20 година службе у унутрашњости. Уз то иду и друга наређења (на дете и жену је 1 динар додатак више итд.)

Као што видимо, још увек се прави разлика између чиновника у Србији и Црној Гори и оних у другим крајевима. Влада не мери једнаком мером. Она повлађује једне на уштрб других. Не знамо само шта су згрешили чиновници у Војводини и у другим новим крајевима, да морају радити јефтиније да државу од својих колега у Србији и Црној Гори? Влада ваљада и не примећује, како на тај начин стално ствара злу крв међу чиновницима. Јер, треба знати, да је скупоћа несносна и у Војводини, и да ни ту нису чиновници ратни богаташи.

Наша опомена Аустрији.

Наш посланик у Бечу предаће аустријској влади ноту наше владе, у којој је извештава да наша држава сматра гласања за присаједињење Аустрије Немачкој као повреду уговора о миру. Стога ће наш посланик упозорити бечку владу на последице овог гласања.

Против комуниста у Паризу.

У Паризу су извршене велике преметачине у становима комуниста, нарочито у стану Фросара, главног секретара комунистичке партије. Претражени су станови, даље, Борбиса, познатог писца, Тореса адвоката и других. Хапшења нису извршена. У Француској је влада предузела врло строге мере против комуниста, јер хоће да сасвим искорени тај покрет.

ВЕСТИ.

— **Именовање учитеља.** Министар Просвете именовао је за Нови Сад ове учитеље: Мирка Магарашевића, Љубомира Велића, Лазара Димића, Ивана Малешевића, Васу Стакића, Душана Ружића, Ђорђа Гајина, Стојана Динчића, Милана Вујковића, Милана Калуђерског, Павла Коларова, Драгомира Димитријевића, Ђорђа Петровића, а од учитељица Живку Велић, Катицу Михајловић, Анђелију Сандић, Наду Продановић, Христину Јовановић, Милану Ружић, Сидонију Гајин, Зорку Калуђерску, Милеву Димитријевић, Јулку Ћурчић и Марију Динчићку.

— **Чишћење и поливање тротоара.** Овим позивам све кућевласнике, односно њихове заменике, да у смислу постојећег градског правилника о јавној чистоћи сваки испред своје куће бар једанпут дневно тротоар почисти и чистом водом полије. Ово нека се врши раније још пре него што промет настане. — Велико капетанско звање града Новог Сада.

— **Од набављачке задруге.** Управни одбор набављачке задруге државних службеника извештава заинтересоване, да се уплате примају сваког непарног дана од 9—10 сати у бившој потрошачкој задрузи.

— **Умесна наредба.** У Суботици је велики жупан издао наредбу у смислу дописа министра војног и морнарице, којом се забрањује ношња војничког одела и шајкаче онима, који не припадају војеци и да се дотични најстрожије казне. Држимо, да ће се та наредба и овде издати, пошто се налази веомао много личности, који не само да немају права носити шајкачу, него је чак ношњом и оскрњују. Исто тако треба забранити ношење одела и разних значака бивше аустријске војске, које се носе само из дрскости и пркоса према нашим властима.

— **Из Америке.** Према постојећем закону у Сједињеним Америчким државама се несме алкохол продавати, осим на основу лечничке сведоџбе. Љубитељи алкохола су брзо нашли излаз. За добру награду су лекари издавали „уверења“ и потпуно здравим људима. За неколико месеци је у Амемерици издато ни мање ни више него 14 милиона таких „уверења“. Закон о забрани алкохолних пића се на тај начин потпуно изиграо, и власти сада траже нова средства, како би закону прибавили важност.

— **Порез на ратне милионере.** Чујемо да су у Панчеву опорезовали све ратне милионере и добили своту од сто милиона круна. Како би било да се тако што и код нас учини?!

— **Изједначење полицијске службе.** Министарство Унутрашњих Дела ради на изједначењу полицијске службе у целој држави. Један виши чиновник је отпутовао у Беч, да проучи стање и организацију бечке полиције.

— **Чешки цариник милионар.** Из Грусбаха јављају чешки листови, да је тамошњи цариник Рохледер за кратко време постао милионар. Недавно је Рохледер узео некоме путнику скупоцену бунду. Путник није мировао, него оде у Праг и изради да му се бунда поврати. Кад се пријавио царинику Рохледру, испоставило се, да је бунда већ поодана. Власт је на то горљивог цариника затворила, и при преметачини нађу у кући његовој преко 250.000 круна новца, много метери скупе свиле, читаве трубе платна, скупих медикамената и разних других драгоцених предмета у вредности преко 750.000 круна. Рохледер је то све одузео од разних путника и задржао за себе. Сироти наши цариници.

— **Нова кемијска индустрија.** Како јавља осечка „Драва“, почело је Гутманово подузеће у Белишћу, да осим других кемијских продуката производи и креозот (Creosotum purum) и клороформ (Chloroforum purum). Подузеће је у Загребу основало творницу „Кемика“ за кемијске и фармацијтске продукте, која из креозота израђује Гвајакол и гвијаколске препарате.

— **Тражи рада.** Породичан сиромах Рус, технико-хемичар, моли свакога ко би му могао пружити какве било зараде. Коме радник треба, нека се обрати на Угаљкова, Н. Врбас, Пашићева улица 166/I.

Тенденција је лепа. Стара школа стоји према новој. Напредно побеђује.

Песник нам је изнео значај напредне школе а у напредној школи налажаху и налазе народи спас. Миље нас обузима при сваком кораку у развоју заплета.

У другој врсти твојих славних шаљивих игара, такозваним интригантским лежи сва комичност у вешто смишљеном заплету, у „Пола вина, пола воде“ н. пр. случајно ни Петровићка ни Поповић неће да се допадну једно другом, а свако хоће да наследи својих 15000 фор. Комичност ситуација све се већма потенцује, а развој заплета нагло наступа и јава исправља све оно, што је насилу створено, бива као што треба да буде и два пара се узимају и публика се лепо забавила, слатко насмејала и задовољна отишла кући.

Сласти садржине драмских радова твојих хтедоше да уживају и други народи, па их пресађују у књижевност своју, чиме си опет ти, дичан у народу свом, пред словенским и туђим светом подичио народ свој, а себи си стекао име првог југосл. комедиографа.

Дошао ти је на гроб честити син твој Ђура, врсни унучићи Коста и Реља са мајком им, дошли смо ти ми пријатељи, поштовачи твоји, дошли су заступници целога нам народа српског, да ти одамо пошту, да ти речемо хвала на свем оном, што си нашем позоришту, што си нашој књижевности, што си народу дао.

Јубиларно ово славље нашега позоришта зајамачно весели душу твоју у еонским регионима садањег њезина боравишта; јер се и овим чином утврђује, да се у гранато дрво развило оно, што си ти као шибљику заливао и неговао.

Наша позоришна уметност трудом честитих синова и кћери нашега народа тежи високом нивоу своме. А ми у тој школи за мало и велико, у том разонодишту, у том храму, који узвишеном води, разгаљени, поучени, васпитани, у тежњи за лепим и племенитим све више јачани и јачани, захвални одајемо ти највеће признање своје.

Прими, дакле, топлу, срдачну захвалност захвалног ти народа и почивај и даље мирно овде. Докле српској уметности порасту крила, окитиће она и видним споменником овај скромни гроб твој и буди уверен, да се генерације после тебе све једнако спремају, оружају и одушевљавају да тебе, и ако тек приближно, замену, трудећи се да у неколико барем допуне рад твој, који, млађан, по злом удесу нашем мораде ти и сувише рано прекинути.

Слава нека је Кости Трифковићу, слава, сада и довека!

— **Стромболи ради.** Недавно је почела велика вулканска провала на брду Стромболи, која непрестано још траје. Море је на више километара покривено црвеним облацима од дима. На сицилијској обали и у Калабрији чују се силне експлозије. Нека су места настрадала од потреса.

— **Нов метод за искоришћивање угљена.** Индустрија потребује све више течних минералних уља, нарочито лаких, као што су бензин, уље за погон и ложење. Пошто тих лаких уља има саразмерно мало, чињени су у Берлину покушаји, да се камени угљен отопи. То је успело на тај начин, што се угљен загрејао у присуству водика код притиска од 100—200 степени. Под тим условима успјело је ког угљена, који има 5% пепела, око 85% гиставе угљене масе претворити у течност.

— **Др. Тома Јовановић** специјалиста за венеричне и кожне болести отпутовао је на 4 недеље. 1304 1—1

— **Др. Ранко Ковјанић** бањски лекар у Врњцима прима у Вили „Авала“. 1269 2—2

— **Отварање штранда.** У недељу 5-ог овог месеца биће *отварање Штранда* и стављање у промет *коњске жељезнице.* 1316 1—1

Нови Сад, 3. јуна. 1921.

— **Муслимани из Босне и Херцеговине.** Питање аграрне реформе у Босни и Херцеговини још није решено. Како је између владе и муслиманских посланика из Босне и Херцеговине већ дошло било до неког споразума, тај споразум је дошао у питање, јер је радикални посланик г. др. Сршкић напао тај споразум, услед чега су муслимански посланици његов говор бурно прекидали, а после говора су посланици југословенског муслиманског клуба одржали састанак. После те седнице су муслимански посланици др. Спахо и др. Карамехмедовић посетили председника владе г. Николу Пашића и, да би извојевали по муслимане повољно решење аграрног питања у Босни и Херцеговини, запретили су оставком на своје положаје.

Поред свега тога се верује, да ће у том питању доћи до споразума. Влада чини све могуће да се аграрно питање у јужним крајевима по обе стране повољно реши. У ту сврху су радикални, демократски и југословенски клуб одредили своје делегате, да то питање темељно претресу, те да се једном скине са дневног реда. При тим дискусијама муслимански посланици су изјавили, да су они, истина, у начелу гласали против устава, али то не значи, да су они уопште против устава и против државе.

Зашто је у Новом Саду оскудица у становима.

Ликвидацијом бивше Делегације Министарства Финансија у Новом Саду концем год. 1920. која је била смештена у I. кату, Винкле-ове зграде Регента Александра ул. 37. испражњено је 18 уредовних просторија што значи бар осам пристојних чиновничких станова за финансијске чиновнике, којих још и данас имаде без стана. У просторије финанс. надлештва у првом реду спадају финанс. чиновници, па су исти и очекивали да ће им се у сусрет изаћи. Но шта се догодило. Још за време бивствовања Делегације, уселио се у двориште крило шеф т. зв. жуп. агр. уреда без знања и одобрења оних, који су звани да станове додељују. Након разрешења Делегације окупирао је исти шеф самовласно све испражњене просторије за т. зв. жуп. уред, који је, узгред буди речено до тог времена у две собе смештен био. Свој стан преселио је на улицу заузевши 7 соба а 9. задржао тобоже за уред. Великокапетанско звање, ваљда упозорено на ову некоректност, одредило је деложацију додуше бескорисно, јер је темељем утока суд тих 9 просторија доделио жуп. агр. уреду као потребне.

Бура се слегла, облаци се развукли а агр. уред се стисне у просторије које су му и потребне, а у просторије, које је суд установио да су непотребне за уред, уселе се — не дај Боже фин. чиновници већ — трговци, а са балкона неста и табле, жуп. агр. уред. И тако од 18. расположивих просторија добио је 2. собе — и то тешком муком — један фин. чиновник. А осталих 16? А шта ће бити са станом бив. Делегата?

Ево на овај начин се ометају закони. Једно наређење изрично каже, да се просторије које се испражњују имају пријавити, а ко изда или се усели у такове просторије непријављене има се казнити.

Великокапетанско звање и станаринski одбор имају реч.

Ђорђе Ј. Пиља.

ИЗЈАВА.

Господине Уредниче!

Молим Вас, да у цењеном Вашем листу уврстите ово неколико редака:

У бројевима 111. и 112. „Заставе“ изашла су под насловом: „Шта се догађа у Футогу“ два чланка, у којима писац — Свевид — међу осталима и моју личност клевета на начин недостојан интелигентном човеку. Услед ових напада умолио сам своју претпостављену власт, да против мене спроведе истрагу, а господина писца горњих чланака пријавио сам суду због клевете, где ће му се пружити прилика, да своје наводе и докаже.“

Захваљујући Вам се, господине Уредниче, на љубави искрено Вас поздравља

Ваш **др. М. Петровић.**

ПРИВРЕДА.

Од Трговачко Занатлијске Коморе у Новом Саду.

На појављено питање: какви се докази имају од увозника тражити, да су заиста купили и платили робу пре ступања на снагу Уредбе о исплати робе, која се увози из Немачке у нашу Краљевину, а у вези расписа Генералне Дирекције Царина, од 12. априла 1921. г. Ц. Бр. 23778 и по прибављеном мишљену Генералног Инспектората даје царинарницама следеће обавештење:

1. За робу плаћену непосредно, као доказ тражиће се: фактура и извод из књиге купца, с изјавом на изводу, да гарантује за тачност извода и да ће — ако се утврди неистинитост те изјаве — платити казну од 100% од суме за коју у изводу стоји да је положена дотичној кући на име једног дела или целокупног износа поручене робе, и

2. За робу која је плаћена девизом, као доказ тражиће се писмо оне Банке, од које је девиза набављена, а у коме мора бити означен дан и број списка којим је продаја девизе пријављена Генералном Инспекторату Министарства Финансија.

Овако прибављено писмо од Банке мора се поднети на оверу Генералном Инспекторату, који ће ставити на истом да ли се исто може узети као доказ или не.

II.

На иницијативу Одељка Министарства Трговине и Индустрије у Љубљани приређује ондашња Трговачка и Обртничка Комора у вези са Савезом Занатлијских Задруга у Љубљани од 13—24. августа о. г. „Љубљански Велики Сајам“ у Љубљани.

Сврха сајма је да пружи прилике домаћим занатлијама и индустријалцима своје производе изложити, на који ће се начин бар донекле моћи имати тачан преглед занатлијских и индустријских продуката наше Краљевине. Тиме се уједно даје и прилика, да се господарски кругови наше Краљевине међусобно упознају и заснују нове трговачке везе.

Као што се из горњега може разабрати Сајам ће са практичног гледишта имати врло велику важност за све привредне кругове, те с тога разлога би требали привредници све могуће предузети, да први сајам у нашој Краљевини буде што потпунији, са што већим бројем учисника и изложитеља.

Ближе информације могу добити заинтересовани код појединих Трговачких Удружења, код Трговачко-Занатлијске Коморе у Новом Саду и непосредно код Трговачко Обртничке Коморе у Љубљани.

III

Заузимањем Штајерске и општине Града Граца одржаће се од 24/IX. до 2/X. о. г. у Грацу јесенски Сајам (Грацер Хербстмесе). Сврха Сајма је да се стари трговачки односаји града Граца и Штајерске са Краљевином С. Х. С. и Италијом што више учврсте. Секретаријат Градског Сајма налази се у Грацу, Бурггасе 13.

Политички положај.

Брзојавна Агенција „Војводина“.

Београд, 3. јуна.

Седница уст. скупштине.

Др. Рибар отвара седницу Конституанте у 10 сати пре подне. Пошто је примљен записник прошле седнице, реч узима др. Корошец, те захтева од председника, да укине јуче изречену казну над клерикалним послаником Стјепаном Барићем. (Барић је наиме на јучерашњој седници конституанте, када се гласало за III. одељак викнуо: Ви сте купили устав! Због тога га је председник казнио искључењем са три седнице).

Др. Рибар одговара, да је он поступио према пословнику, те према томе не може ову казну ни повући. На ово сви клерикални посланици устају и демонстративно напуштају дворану.

Прелази се на дневни ред: IV. одељак нацрта устава. Пошто се нико није јавио за говор око овог одељка, председник предлаже да се пређе на гласање. По гласању цео одељак је примљен једногласно. Тај одељак се бави државним властима.

После тога се прелази на шпецијалну дебату V. одељка, који говори о Краљу.

Милорад Вујичић радикал, тражи да се члан о наслеђу престола врати уст. одбору ради модификације.

Чеда Костић радикал, предлаже да се члан који говори о краљевској власти допуни, да Краљ ради на предлог министра.

Др. Славко Шећеров демократа, прелаже неке измене али се у главном слаже са овим одељком.

Коста Новаковић комуниста, противан је целом одељку, напада буржоаско-капиталистички режим, те изјављује да је народ једини суверени господар.

Марко Трифковић, министар за конституанту предлаже да се чланови 50. и 56. врате уст. одбору. Његов предлог се прима.

Др. Момчило Иванић, радикал замера што се на пречац гласало за IV. одељак, без икакве дебате.

Председник затим закључује седницу у 12 сати у подне, а идућу заказује за сутра у 9 сати пре подне.

Криза у влади.

Муслимански министри др. Спахо и Карамехмедовић повукли су своје оставке, те је криза у влади донекле решена. По причању муслиманских посланика, влада је обећала да ће све муслиманске захтеве испунити. На јучерашњој седници конституанте, муслимани су гласали за III. одељак.

Но иако је влада склопила споразум са муслиманима, још увек постоји криза, и то због оставке министра за аграрну реформу Узуновића и министра саобраћаја др. Јанковића. Пашић се нада да ће моћи наговорити Узуновића да своју оставку повуче, али др. Јанковић се дефинитивно повлачи. На његово место по свој прилици ће доћи Јоца Јовановић, министар грађевина.

Иступање из демокр. странке.

После бурне седнице демократског клуба, четир војвођанска демократска посланика иступили су из странке. Ти су посланици: прота Милета Јакшић, др. Жарко Јакшић, др. Славко Шећеров и Јован Вулетић. Они су иступили због тога, што се аграрно питање није решило онако, како су то они тражили. Накнада за велике поседе износи 2 милијарде динара, која се свота не може ставити ни на терет народа ни државног буџета.

Брзојави.

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

Јонеску у Београду.

Београд, 4. јуна. Румунски министар спољних послова, Таке Јонеску долази у недељу у 11 сати у Београд сепаратним возом. Он долази управо из Букурешта, а у специјалној политичкој мисији, којој се придаје велика важност.

Немачка плаћа.

Лондон, 4. јуна. Прва исплата немачког ратног дуга у износу од 15,733.000 милијона посредством Сједињених Држава већ је извршена. Канцелар Вирт је у свом програмном говору изјавио, да Немачка жели да удовољи својим обавезама. Саопштава да ће обранбене трупе и чете распустити и разоружати. Он је за то, да цела Горња Шлеска припадне Немачкој. Вирт је осим тога известио и аустријску владу, да за сада одустане од плебисцита за присаједињење Немачкој, јер ће ти покрети само шкодити Немачкој у међународном односу.

Немци у Корушкој.

Љубљана, 4. јуна. Поуздано се јавља, да су на леву обалу Драве у близини Човеца стигли возови са немачким војницима и муницијом. Довучени су и многи тотопови. Војници су у цивилном оделу а дошли су из Баварске. Како се сазнаје, све ово се ради по споразуму са Италијанима, а уперено је дакако против нас.

Румуни нападају нашу границу.

Варшава, 4. јуна. Румунске граничне трупе напале су прекјуче наше пограничне трупе у циљу да пређу границу и дођу на наше земљиште. Јуче су нападај поновили, али су оба пута били одбијени. Жртава са наше стране није било.

Наш војни буџет.

Београд, 4. јуна. Комисија за буџете претресала је ових дана буџет министарства војног и морнарице. Министар војни тражио је за своје расходе 2 и по милијарде динара. Како дознајемо комисија на ово никако не може пристати, а максимум расхода министарства војног установила је у 1.200 милијона динара.

Италијански захтеви.

Београд, 4. јуна. Италијанска делегација је за време јучерашњих преговора изјавила, да италијанска влада тражи право пловидбе по нашим водама као и то, да у нашим лукама може истоваривати и утоваривати своју робу. Ове захтеве наша делегација не може никако усвојити, јер засецају и у наше политичке и економске интересе. Никаква конкуренција се не сме дозволити, јер би она у првом реду шкодила правилном развитку нашег поморског бродарства. На идућој седници Италијани ће тражити и право риболова у нашим водама, што се дабоме такође не може с наше стране одобрити.

Валута.

Цирих, 3. јуна. Берлин 897, Њујорк 560, Лондон 23.22, Париз 47·85, Милано 30·10, Праг 8·35, Будимпешта 2·35, Загреб 4·30, Беч 1·27, аустријска жигосана круна 1·—.

Управник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Трива Милитар

Телефони: 273, 138, 181. **ЈУГОСЛАВЕНСКА БАНКА Д. Д.** Телефони: 273, 138, 181.

Београд, Брод н/С, Криквеница, Карловац, Нови, **НОВИ САД,** Осијек, Суботица, Вараждин, Вуковар, Загреб.

Уплаћена дионичка главница К 100,000.000·— Вилсонов трг 3. Резерве цирка К 98,000.000·—

ПРИМА УЛОШКЕ на књижице и на текући рачун уз најповољније укамаћивање, те исте на захтев странке **исплаћује** у свако доба **без отказа.** Обавља банковне трансакције сваке врсте.

ИЗДАЈЕ ЧЕКОВЕ и обавља дознаке на: **БЕЧ, БЕРЛИН, БУДИМПЕШТУ, ПАРИЗ, ПРАГ, ТРСТ** и сва остала места у иностранству **најповољније** уз свакодневне берзанске курсеве.

1223 11—

Дражбени оглас.

Срп. прав. црквн. општина у Тиса св. Миклушу у смислу решења скупштин. седнице а по одобрењу своје епарх. власти бр. А. 149, 155/през. ех 1921. расписује јавну дражбу на мањак за дан 12. јуни 1921. г. по држав. календару после подне у 3 сата у мушкој школи ради зидања новог парохијског дома за који посао прорачуњена је свота од 143.231 Кр. 07 пот.

Ко зидање прими дужан је 7% од погођене своте у име кауције положити и трошкове за сачињење плана и прорачуна сносити и сав у прорачуну предвиђени материјал за зидање дати. Општина задржава себи право избора од лицитаната.

У Тиса св. Миклушу 1. јуна 1921. г.

Јован Димитријевић парох-перовођа. **Милан Јовановић** председник.

1312 1-2

НА ПРОДАЈУ
ЈЕДНА ВЕРТХАЈМ КАСА БРОЈ 2.
Упитати за услове
Гујаш Мењхерт, Чуруг.
1301 1—1

Технички биро
Ing. Дака Поповић
овлаштени цив. инжењер и предузимач пројектује и предузима градње кућа, фабрика, вила, канализацију, бетонске радове и све у грађевинску струку спадајуће послове. —
Нови Сад, Темеринска ул. 16.
1300 2—

Број ад 863/адм. 1921.

Стечај.

Расписујем стечај на упражњено место општинског подбележника у општини Вилово.

Годишња основна плата је 1400 К, доплатак на скупоћу од општине 16.600 К, станарина 450 К, 6 хвати меки дрва и државни доплатак. Молбе са документима имају се најдаље до 15. јуна о. г. овом звању послати.

Тител, 29. маја 1921. године.

Милан Вујић
срески начелник.

1310 1—1

1 кила О брашна ½ динара
може само тако бити, ако свако трује, пацове и хрчкове са
„Rattus“-пастом,
јер ови стамане пола жетве.
„Rattus“ продаје свака апотека и дрогерија.
1298 2—3

КОВАЧКОГ УГЉА
из рудника Ртањ (Србија) продаје уз најниже дневне :-: цене док залиха траје :-:
Дрвара и угљана
БРАЋЕ КРАЈАЧЕВИЋ
Нови Сад, на путу према Штранду. — Телефон бр. 165.
1320 **НА МАЛО И ВЕЛИКО.** 1—3

Косара Бокшан, зубар
пренела је свој **зубарски атељ** из **Берлина у Нови Сад** у Грчко-школску улицу број 7. (поред г. др. Пере Адамовића).
Вади, пломбира и умеће вештачке зубе, без бола. — Прави златне ћуприје
Ординира од 8—12 пре и од 2—5 по подне.
1280 3—6

Узели би под закуп на више година кућу са најмање 3 собе у селу, или на салашу близу воде, око које има најмање 3—4 јутра земље, може бити и више, да није удаљена више од 25 километара од Новога Сада.
За услове обратити се на адресу:
КАМИНСКИ, НОВИ САД
Бана Јелачића (Микеш Келеменова) ул. 6.
5—5 1274

Број 1344/1921.

Натечајни оглас.

Општина Нови-Врбас расписује натечај за набавку 40 вагона тврдих дрва за гориво.

Рок писменој понуди је 13. јуни т. г. до 5 сати по подне.

У Новом Врбасу дне 28. маја 1921.

1293 2—2 **Општинско Поглаварство.**

Ђока Путник
ћурчија из Ковиљ Св. Ивана
потребује **једног доброг радника и једног ученика** из боље куће. Ступити могу одмах. 1290 3—3

Један ледењак
(Eiskasten) за гостионичаре или касапе, једну стаклену тезгу и један штелаж за продају. Упитати
Нови Сад, Шљукина улица бр. 7.
1297 2—2

Храстова Бачварска грађа Свих дужина
поједине вагоне уз англо цене.
Специјалитет **велика бачварска грађа**
СЛАВОНИЈА Д. Д.
за индустрију **дрва**
ЗАГРЕБ, Мажуранићев трг 11.
1069 5—6

ЛУТКЕ
за кројаче и кројачице
са платном превучено К 640
„ папирмаше „ „ 420
Код наруџбине довољна је мера преко прсију 2—3 1275
Велики париски магацин Нови Сад

Потребујемо 3 челична ролоа
за излоге; ко такове има нека се јави
Браћи Михајловић
1292 **Нови Карловци** (Срем). 2—3

ГВОЖЂАРНИЦА
Имам велико стовариште малих локота, покретних локота, француских жрнала за кафу, гвоздених оквира, мишоловки, замки за пацове, тестери, грабуља, катанаца, а осим тога плеха, ексера, лопата, коју сам робу примио из магацина чешке фабрике. Телефон 356.
МИКША ФИШЕР
НОВИ САД, Дунавска улица број 6.
603 12—12

ФЛАШЕ 1169 3—4
за соду и крахер
и „Ултрареформ“ патент флаша за дунст. — I-а Штелцлов фабрикат
још само док траје на стоваришту, добија се код фирме
БРЕДЕР & ФЕЊЕ
Импорт—Експорт НОВИ САД
Телефон број: 292. — Телеграм: Импекс.

ЈЕДАН НОВ ЛЕДЕЊАК
3—3 **(Eiskasten)** 1277
једну пумпу за бунар и употребљена врата и проворе продаје одмах
КАРЛО ГАУС
Житна пијаца бр. 14.

ПРИРОДНИ СОК ОД ЛИМУНА
ЦИТРОН - CITRON
Препоручује свима нарочито кафанама, ресторацијама најбоље и најздравије освежавајуће пиће, гаси жеђ, са дивним укусом од лимуна. **Такође сок од поморанџе.** Трговинама и кафанама нарочити попуст, флаше од 1 и ½ литра, за унутрашњост шаље се поштом. Главна продаја код
1295 2—5
Косте Ј. Јеремића, Београд Гранд Пасаж

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ
СТАКЛА ЗА ПРОЗОРЕ
од 1½, 2 и 3 m/m. дебљине у свима величинама. — Продаја на мало и велико по солидној цени. — За Срем, Банат и Бачку на вагоне продајем по фабричким ценама. 7—12 1145
Миливоје М. Поповић
Београд — Сава

НОВО! „ВЕСТА“ НОВО!
фабрика капа, шубара, шешира и рубља у **САРАЈЕВУ**
ВЛАСНИК: ПРОСТОРИЈЕ: **КРЕДИТНА БАНКА и ШТЕДИОНИЦА у САРАЈЕВУ**
ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО.
Препоручује свој богати лагер робе пролетње и летње сезоне.
Роба прве врсте! Цене најјефтиније!
1086 5—

ВЕЛЕТРГОВИНА ЖЕЉЕЗОМ
АДОЛФ ГОЛШТЕЈН И ДРУГ
ЗАГРЕБ, Хацова улица 25.
Телефон 20—91. Брзојави: „Агид“ Загреб.
Препоручујем своје вазда сортирано складиште.
1309 1—9

ЖЕЉЕЗНЕ РОБЕ

ТРГОВИНА КОЖА
Облат и Пик
ЗАГРЕБ, Илица 28.
1308 1—1

Обавештујемо, да смо отворили трговину свих врста кожа као и постоларских и опанчарских потребштина, те ћемо исту водити на строго солидном темељу. Наручбе се обављају најбрже и најтачније поштом - - - - - и жељезницом уз најниже цијене. - - - - -

Штампарско подузеће „Застава“ д. д. 540—921.

Говор

Дра Миливоја Миладиновића на забави, одржаној у Ст. Павови 1921. године у корист браће Руса избеглица.

Мила Браћо!

Као кад се арслан силни, лав, цар животиња у својој великодушности у свом џиновском скоку устреми на гадне и подле животиње хијену и змију, огорчен, што бесомучно нападоше и раздиру милу голубицу, тако и силна и племенита Русија змајевитом брзином и силом полети на црнозелену и крваву, гадну немачко-мађарску неман, кад је српског дивсокола, сестрицу Србију шчепала, да већ једном, као сметњу свом путу на Исток и Балкан, утамани.

Том се злочину и подла, Славенству неверна Бугарија придружила. Подло и мучки, с леђа. Да награди зар свог славног, племенитог освајача, а негда непобедних, гордих и славних Султанових Једрена!

И наста љута, у аналима историје дотле непозната, јединствена борба: на живот и смрт! Цео свет се умеша, силно ускомеша. Више од три године се борио љути руски лав за правду и човечност! Крв је као река текла и из лава, а више из душмана његових. Ватра силног оружија је била као вулкан, страшна и пекла. И мртви и живи људи су горели. И старци и жене и деца као у Содоми и Гомори: у паклу!

И што год је паклени ум подивљала човека оружја изнашао ушло је у борбу. Борцу нигде мирна станка, ни боравка. Одсвуд бљује пакао-пропаст. На земљи, под земљом, на води, под водом, у висини зрака, у понору земље и мрака!

И све то необори, не победи руског лава. Борба му обухвати један цео свет! И он се обукао већ у крв и у пену. Али снагом не малаксава.

И непријатељ је бегао већ смрвљен од те разљућене племените силе, сила која је, као снажни атлант земљину куглу, држала готово сав сињи терет светскога рата преко три године.

Победа права и правде је већ светлуцала, као млада, дивна зора рујна! Али лава, руског силног племенитог лава, кога никакво убојно оружије не руши и не сруши, погоди ујед оне гладне змије: Бољшевизам Пангермана!

Политичко друштвени гној њихове бруталне и лажне, отровне културе је подмукло, потајно убризган, у племениту крв љутог, силног, руског лава! По подлим душманским агентима, шпијонима, издајицама Славенства и Русије!

И Богочовек, који је на страшном крсту мирно издахнуо за Бога, правду и спас људи, морао би се заплакати, да је на земљи био!

Овако се тај бол само у небеске висине вио!

Од силних мука се сави руски лав и савија, тресе и стрепи силно тело силне Русије. Она клону снагом и отпором. У срце јој дође грозна горчина и бол. Мила сестрица јој Србија оста у тој страшној борби сама и сама — верна! Бог високо, земља тврда, немилосна помоћ других далеко, далеко. Муке надчовечне за сваког праведника, још највеће за Србина и малу упропаштену Србију. Мало је рећи: Голгота, која се спремала за ту мученицу.

Мрак патње и уздах жртви на умору страшно уви све и мало и велико, као песком Самум у Сахари.

Само шака надчовечних бораца са њиховим надчовечно мудрим и у смрт за слободу спремним седим, болним краљем, краљевићима, те вилинским витезовима, политички исполинским вођом Пашићем и друговима му засветлише небеском светлошћу на обзорју целог ратног и политичког света: Ауреола њихове мученичке славе!

Одоше у страшни прогон у свет, далеко, далеко... Осећајући плач, врисак, муку жртви, мученика на дому: оца, мајке, љубе, деце, сестре, браће... браће у тавници, на вешалих, ченгелих, на ломачи!..

И опет узвишени им ум, стисну срце. „Нити писну, нити зуби шкрипну“.

И дођоше на страшно раскршће: недогледном висином литице, непролазном и само трновитом стазом к пријатељском окриљу, дугом и тешком прибирању снаге, новој очајној борби, сумњивој победи; ил' предаји свом столетном, неумоливом за свој самостални државни опстанак, непријатељу под образином мира, сигурној пропасти, можда за увек!!

И српски мученици: бојни витези и умни мудраци, пођоше оном страшном стазом пре у смрт, него у ропство, да пре умру, него образ изгубе!

Борбу им по том, борбу целог српског мученичког рода, није описало, не може описати верно никакво перо на свету! Не може представити ниједног сликара рука. Јер треба представити мучења и смрт милион и по мученика и јунака, муке, које ни Дантеов пакао нема, и — не сања.

И Бог правде даде среће српском роду и у рату им друзима. Црножута неман доби смртни ударац, прво на Марни. А српски соколи, на препаст душмана им, на дивљење целога света, кад се о њима и матери Србији већ скоро преста рачунати, код Солуна, као силна бура поломише, покосише све непријатељске, тобож несломиве утврде, препреке, ограде, спреме. Као брзи ветар долетеше на крилима исполинскога јунаштва и тежње слободи, правди и освети, својој измученој мајци Србији. Па и у ове наше крајеве, да нас све ослободе, на жељне груди притисну и уједине; непријатеља, као вихор плеву, одухну црну-жуту-зелену-крваву неман, целу Аустро-Мађарску, разбију и смрве у ситне комаде!!!

И данас светкујемо ми с вама, у највећем заносу: Ускрс наше свеопште слободе!

А и ви сте, мила браћо, изабрали тежи пут: одлазак из своје миле отаџбине, да не подлегнете оном отрову змије душманске, да нађете за нову снагу и борбу окриља, код нас, своје браће, мале и миле!

Ми сами немамо оне велике снаге, као ви браћо, али имамо срце велико и веће још према вама, који сте први пут у повесници код нас, ради братске помоћи. Јер ви задужисте нас, великом и столећима даном свакојаком помоћи. Нас не би било, да нам ви не бесте таква браћа.

Примите браћо и ову малу помоћ нашу, малу али свесрдну! Руски лав није још на умору, а још мање погинуо. Тешко још пати, ал' преболева — и змијски отров онај.

Велика Русија својом великом унутрашњом снагом: душом народа свог, преболеће то. Нико на свету није толико борбе поднео.

И у свету ће се — до сад невиђено — постићи: остварени, чврст венац самосталних, јаких, удружених, више држава Славена!!!

Неће бити више Славени делови и мањеви нама душманских држава. „На страх врагам“ — створиће се и довршиће се здравом Русијом непобедива фаланга Славенства.

Желим да и ви, као оно Српски соколови, скоро полетите, и у срећном лету и повратку, доспете на своја мила огњишта: у сретну, велику, снажну, братску Русију. И да срећно загрлите своје, срећни запевате и славите срећу Русији и срећном Славенству! Харашо!

Број ад 1735/адм. 1921.

Стечај

Расписујем стечај на упражњено место општинског вође катастера у општини Тител.

Годишња плата је 11.700 круна и евентуалан државни доплатак.

Молбе са документима имају се најдаље до 15. јуна о. г. овом звању послати.

Тител, 29. маја 1921. године.

Милан Вујић
срески начелник.

1303 1—2

Натечај

Управи „Дома за Трахоматичну децу у Суботици“ потребна је болничарка.

Предност имају испитане а компетовати могу и неиспитане, само ако су у томе својству радиле.

Молба са документима нека се шаље на Управу „Дома за Трахоматичну децу“ у Суботици. 1311 1—3

ВИНА

прве врсти 115 хектолитара из властитога винограда уз повољне увјете

на продају

у Петроварадину-Мајуру

Свачићева улица број 93. 1307 1—1

Продајем

18 ђерзонки кошница са пчелама заједно

Купац нека се обрати на

Саву Градинца Сомбор, Чичово салаш.

1313 1—2

УГАЉ

гасовит, дугогорући, подесан за цигљане, млинове и вршалице за 4800 круна по вагону (10 тона) са станице близу Новога Сада у свакој количини се може добити. Писма и понуде прима **СТЕВАН ГЕРИХ, Нови Сад.** 1315 1—3

Сваковрстан НАМЕШТАЈ

ћилими, завесе, простирачи за постеље, линолеум, кола за децу, Вертхајмове касе, затим afrique, федери за намештаје и сваковрсна грађа за тапецирере може се добити по најјевтинијој цени код **Едуард Крауса, Н. Сад**

Телефон 24. 1090 11—12

Имање на продају.

У Новосадском хатару, на најлепшем месту у једном комаду, продајем моје имање, састојеће се из 79 кат. јутара првокласне оранице, удаљено од вароши $9^1/_2$ км. а од жељезничке станице Римски шанчеви (Вашкапу) удаљено $1^1/_2$ км. Лежи на Србобранском зиданом друму, до Ченејске цркве. Земља је сва засејана, а продајем са и без усева. Купац може узети цело имање, а даћу и на мање парцеле. На имању има господарске зграде и то:

Кућа са 4 собе и 2 кујне, штала са 2 оделења за 40 до 50 ком. марве, велики чардак са 2 амбара за рану, великом шупом и 3 стајске просторије, мањи чардак са шупом и свињцима, 2 бунара, цео салаш ограђен са плетеном жицом, млад воћњак, 5 кола, разна радила као сејачице, косачица, крњача, сечкалица, плугови, 6 коња, 6 омади-ждребади, 6 крава, 1 бик, 10 јунади, до 60 свиња и прасица и још друге ствари.

Купци нека се обраћају на власника

Душана С. Монашевића

трговца у **Новоме Саду, Пашићева улица бр. 23.**

1238 5—6

РАД и ВРЕМЕ УШТЕДИ

употреба прокушног, правог

„ШИХТ-САПУНА“

значка „ЈЕЛЕН“

код прања рубља као и код чишћења у кухињи и кући. Шихт-сапун је заиста непостижан у својој доброти, обилности и способности. Пазите само на поред стављајућу значку.

Заступство за Војводину код тт. Гифингер и Сиеболд, Нови Сад.

1071 2—2

Данило Недучин, Нови Сад

Велика ливница метала и творница пивских апарата за хлађење пива.

Ханска (Соколска) улица број 12. У сопственој кући.

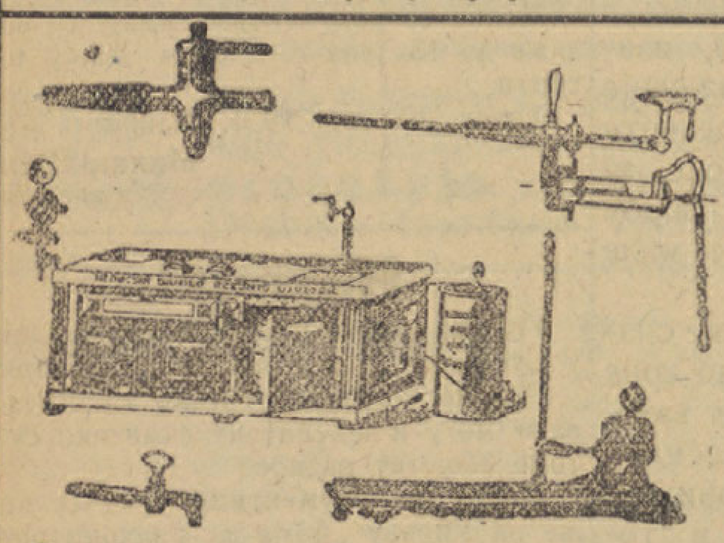

С особитим штовањем Данило Недучин, ливничар.

Израђује у својој ливници: казанџијске славине и мешалице по свом најновијем проналаску. Пивских и виских славина, пумпе за бунаре и алкохолна пића. Исто за сваке машинске потребе од метала. Купујем по највишој дневној цени стари метал, бакар, месинг, цин, цинк, олово. Послуга по потреби и тачна. Молим моје старе муштерије да ме и другоме препоруче како у месту тако и у околини.

1305 1—4

СРПСКА ТРГОВАЧКА БАНКА Д.Д.

у НОВОМ САДУ

ДЕОНИЧКА ГЛАВНИЦА К 10,000.000 РЕЗЕРВНИ ФОНД К 3,300.000

Прима улоге на штедњу — Даје кредите у текућем рачуну
Ескантује менице — Даје зајмове на куће и земљу
Финансира трговачка подузећа

798 19—25

ГОРИВО ДРВО

I-а букове цепанице добавља одмах

„КРОАЦИА“

Д. Д. за индустрију дрва, ЗАГРЕБ, Зрињевац, 17

Телефон број 1—57 — Брзојавни наслов: Lignum.

1184 8—12

ПАПИРНИЦА, ВЕЛИКА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

Ђорђа Ивковића - Н. Сад

Препоручује своје стално велико стовариште Општинских, Школских, Адвокатских и Црквених тисканица, Творница Штамбиља од каучука и месинга.

8—10 1030

ОСНОВАНО 1893. ДУНАВСКА УЛИЦА 13. БРОЈ. ТЕЛЕФОН 123.

МОТОРИН,

МАШИНСКИ УЉЕ ТИН, АМЕРИКАНСКИ ГАС, ЦАКОВА ОД ЖУТЕ ПРВОКЛАСНИХ, БРУСЕВА И НАКОВАЊА

ПРОДАЈЕ НА ВЕЛИКО БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

ЈУГОСЛОВЕНСКА ТРГОВАЧКА БАНКА БЕОГРАД, Краља Милана 64.

1254 5—6

Звона.

Овомесна срп. правосл. црквена општина вољна је набавити 1 велико звоно од 4—5 центи тешко, евентуално и једно средње звоцо сігса 3 центе тешко, а постојеће мало у промену дати са доплатом.

Звона имају бити од најбољег звонског метала изливена.

Рефлектанти нека изволе своје писмене понуде, — са прибором и без прибора, — рачунајући по најнижој цени у року од 14 дана — од дана када овај оглас у новинама изађе — овој црквеној општини поднети.

Најповољнијем нудиоцу повериће се израда.

Из ванр. црквен. скупштин. седнице срп. правосл. црквене општине у Иланци (Банат, код Алибунара) 11/24. маја 1921. год. држане.

1314 1—1 Председништво.

ОГЛЕДАЛА,

глачање стакла, стакла за аутомобиле, поправка огледала

АЛБА — Нови Сад

Каменичка улица 15. 1172 7—10

Најјефтинији извор за куповину!

Порцелана, стакла за прозоре, судова за гостионице и кафане, стакала за дунст, камених судова, сервиза и т. д. најјефтинији и највећи избор на велико и на мало код

Хермана Левенберга

Нови Сад, Житна пијаца 15.

1245 4—5

Врњачка Бања, Србија

Препоручујем посетиоцима Врњачке Бање да сам реновирао Хотел круну која располаже са 60 соба са и без намештаја, као и својом одличном кујном за дијеталне и здраве, добрим пићем брзом послугом и умереним ценама. На свако питање обавештаваћу публику. С поштовањем

Стеван Белић

хотелијер.

2—2 1287

АГЕНТУРНИ И КОМИСИОНИ ПОСАО

Саво Секулић Сарајево

Јелића улица број 4.

Прима разноврсну робу у комисију, а такође заступство ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ.

1248 2—12

КУЋА

са кафаном и дућаном

на најживљем месту у Шапцу продаје се одмах. — Упитати

Поп-Лукина улица бр. 44. Шабац.

1296 2—2

РИБАРСКА БАЊА

СУМПОРОВИТО КУПАТИЛО И КЛИМАТСКО МЕСТО

ЖЕЉЕЗНИЧКА СТАНИЦА: ЂУНИС.

Одлично дејствује против разноврсних ревматичних оболења и укочености зглавкова, невралгија, женских и кожних болести, малокрвности и изнурености. Јединствена за реконвалесценте и децу.

Разноврсна топла и млака купатила од 1 до 3 дин. — Меблиране собе са 1 и 2 кревета, са послугом и постељама од 8 до 20 дин.; без постеља од 4 до 10 дин.

1186 3—10

Гостионица прве и друге класе.

Бањски лекар: **Др. Васа Димитријевић.**

ЖЕЉЕЗНИЧКА СТАНИЦА: ЂУНИС.

Штимовање клавира

и хармониума и све поправке врши најтачније уз јефтину цену

Лео Капел, Нови Сад

1299 1—1 Краља Петра ул. 25. бр. врата 10

Прворазних

букових цепаница

има у великој количини **на продају**

Народна Кредитна Банка д.д. Ср. Карловци

1302 1—6

Добро уведена шпецерајска и колонијална трговина

на прометном месту која постоји 40 година продаје се из слободне руке. Ближа извешћа даје

СЛАВКО КЕКИЋ

гвожђарска и шпецерајска трговина

у Старом Бечеју. 1270 4—5

На продају

гостионица „Камила“ и кућа Милетићева ул. бр. 61. у Н. Саду. Упитати у кући бр. 61.

1283 1—3

ТРАЖИТЕ ОФЕРТЕ И ЦЕНИКЕ

ТЕЛЕФОН: 16—70

МИЈО ТАУСИГ

Гундулићева 4 ЗАГРЕБ Гундулићева 4.

Творничко складиште готових одела - - - за господу, дечаке и децу. - - -

Чехословачка творнице L. Beer'a vdova á synové, Prostéjov—Holešov саопштује свим интересентима, да му је стигла велика количина летних одела и костима уз **знатно снижене оригиналне творничке цене.**

Продаја само на велико!

1235 3—3

ТРАЖИТЕ ОФЕРТЕ И ЦЕНИКЕ

Брзојави: Jugoskład Загреб